

OPINNÄYTETYÖ
Jari Karppinen 2012

VERKKOTUNNUSLAKI SUOMESSA

Rovaniemen
ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences
LUC

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma

Verkkotunnuslaki Suomessa

Verkkotunnuslaki Suomessa

Jari Karppinen

2012

Eija Turunen

Hyväksytty _____ 2012 _____

Tekijä	Jari Karppinen	Vuosi	2012
Työn nimi	Verkkotunnuslaki Suomessa		
Sivu- ja liitemäärä	28+11		

Tavoitteena oli selvittää verkkotunnusten käyttöä ja ongelmia lainsäädännön näkökulmasta sekä laatia ohjeita ja suosituksia verkkotunnusten hakijoille ja käyttäjille. Työssä on selvitetty suomalaista verkkotunnuskäytäntöä oikeustapausten ja käyttäjähaastattelujen avulla.

Työn tausta-aineistona on käytetty alan kirjallisuutta oppikirjoista väitöskirjaan. Työssä on tarkasteltu myös oikeustapauksia ja hallituksen esityksiä ja esitelty suomalaista oikeuskäytäntöä. Asiantuntijahaastattelujen avulla on hahmoteltu verkkotunnusten käyttöä Suomessa. Työssä esitellään haastatte- luista koottuja kertomuksia käyttökokemuksista ja ongelmista.

Yhteenvedon tarkastellaan verkkotunnuspäätteiden vapautumista ja pohdi- taan sitä, miten verkkotunnuspäätteiden vapauttaminen voi muuttaa käytän- töjä verkkomaailmassa.

Avainsanat Verkkotunnus
 Verkkotunnuslaki
 Verkkotunnuspäätte

SISÄLTÖ	
1 JOHDANTO	4
2 VERKKOTUNNUKSET JA NIIDEN HAKEMINEN	5
2.1 Verkkotunnus ja sen hakeminen Suomessa	5
2.2 Verkkotunnuspäätteiden vapautuminen	7
2.3 Suomen fi-verkkotunnukset.....	9
2.4 Ax- ja ”CeU -verkkotunnukset	10
3. VERKKOTUNNUKSEN SEKOITETTAVUUS JA VILPPI	11
3.1 Verkkotunnuksen vilpillinen käyttö	11
3.2 Sekoitettavuus verkkotunnuskäytössä	11
4 VERKKOTUNNUSLAIN VOIMAANTULO JA MUUTOKSET SUOMESSA	15
4.1 Suomen verkkotunnuslain voimaantulo	15
4.2 Hallituksen ensimmäinen muutosehdotus 2004 (Liite 1).....	16
4.3 Hallituksen toinen muutosehdotus 2005 (Liite 2)	16
4.4 Hallituksen kolmas muutosehdotus 2009 (Liite 3).....	16
5 VERKKOTUNNUSLAIN OIKEUSKÄYTÄNTÖÄ.....	18
5.1 Verkkotunnuslain oikeustapauksia	18
5.2 Verkkotunnuksen myöntäminen	18
5.3 Verkkotunnuksen peruuttaminen.....	18
5.4 Verkkotunnuksen peruuttaminen viestintäviraston toimesta	19
5.5 Verkkotunnuksen rekisteröiminen jälleenuovutustarkoitukseen	19
6 VERKKOTUNNUKSET KÄYTÄNNÖSSÄ	21
6.1 Käyttäjien teemahaastattelu	21
6.2 It-tukihenkilön haastattelu	21
6.3 Mikrotukihenkilön haastattelu	22
6.4 Johtopäätökset.....	23
7 OHJEITA JA SUOSITUKSIA.....	24
8 LOPUKSI	26
LÄHTEET	27
LIITTEET	29

MÄÄRITELMIÄ

Verkkotunnus, eli domain-nimi on kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmistä muodostuva Internet-tietoverkon nimimuotoista fi-maatunnuksen tai ax-maakuntatunnuksen alaista toisen asteen osoitetietoa; (Suomen laki II, Vi120 Verkkotunnuslaki, 2010, s. 55)

Fi-juuri on taas tietokanta, johon merkitään voimassa olevat verkkotunnukset ja verkkotunnuspalvelulla tarkoitetaan palvelua, joka sisältää verkkotunnushakemuksen välittämisen Viestintävirastolle, ja verkkotunnuksen käytön edellyttämien määrittelyjen tekemisen verkkotunnusjärjestelmään. (Suomen laki II, Vi120 Verkkotunnuslaki, 2010, s. 55)

Luonnollisen henkilön nimellä tarkoitetaan nimilain (694/1985) mukaista etunimestä ja sukunimestä koostuvaa henkilön virallista nimeä (Suomen laki II, Vi120 Verkkotunnuslaki, 2010, s. 55)

Verkkotunnus on siis osoite, jonka avulla internetin käyttäjät hakeutuvat haluamalleen verkkosivuille.

Finlex on oikeusministeriön hallinnoima oikeudellinen tietopankki. Finlexin kehitys alkoi 1970-luvulla ja 1982 se annettiin ensi kerran yleiseen käyttöön maksullisena. 1990-luvun puolivälissä eduskunnan asiakirjat siirrettiin maksutta avoimessa tietoverkossa käytettäväksi ja sen jälkeen valtion säädöstietopankin perustaminen maksuttomaksi ja avoimessa tietoverkossa käytettäväksi virallisaineiston tietopankiksi. Finlex on siis kansalaisille suunnattu maksuton palvelu.

Finlex sisältää laajan ajantasaisen voimassa olevan lainsäädännön kokoelman, joukon alemmanasteisia normeja, korkeimpien oikeuksien ennakkoratkaisuja ja alemmantasoisia oikeustapauksia, viranomaiskäytäntöä, säädöskäännöksiä, hallituksen esityksiä, oikeuskäytäntö kirjallisuudessa (FOKI) tietokannan sekä eräitä muita tietokantoja maksuttomina. Kaikki nämä tärkeät virallisen, julkisen, oikeuslähdeaineiston sisällöt on tavoitettavissa yhdestä ja

samasta verkko-osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi>

Finlex toimii nykyisin myös tiedotuskanavana, sillä Finlexin avaussivulla on tietoja lakiuudistuksista.

Edilex on maksullinen kaupallinen lakitietopalvelu, joka on rakennettu juridii-
kan ammattilaisia varten. Palvelun tuottaa Edita Publishing Oy:n Laki- ja yri-
tystieto -yksikkö.

Edilex on laajempi versio Finlexistä. Finlex sisältää lainsäädäntöä ja siihen
liittyvää viranomaisaineistoa, kun taas Edilex sisältää Finlex-aineiston lisäksi
muun muassa juridisen uutispalvelun ja asiantuntija-artikkeleita. Edilexin
lainsäädäntökokoelmat ovat laajempia ja sisältävät Finlexistä poiketen myös
toimituksellista aineistoa, kuten toimituksen huomautuksia ja säädösviittauk-
sia.

Internetin nimipalvelujärjestelmä on hierarkkinen hakemisto verkkotunnuksis-
ta, joita vuoden 2009 alussa oli käytössä maailmassa noin 170 miljoonaa
kappaletta. Nimipalvelinjärjestelmän ylintä tasoa kutsutaan **juureksi**, jota hal-
linnoi USA:n kauppaministeriön valvonnassa toimiva voittoa tavoittelematon
yritys ICANN.

ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)on yhdys-
valloissa pääpaikkaansa pitävä kansainvälinen järjestö, joka hallinnoi Inter-
netin osoitteiden tunnuksia. ICANN on perustettu 1998. Tärkeimpiä tehtäviä
ovat ylimmän tason verkkotunnusten hallinnointi ja koordinointi sekä IP-
osoitteiden allokointi niitä edelleen jakaville organisaatioille. Suomen viestin-
tävirstolla ja ICANN:lla on vahvistettu yhteistyösopimus. ICANNin verkkosi-
vut löytyvät osoitteesta www.icann.org

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää verkkotunnusten käyttöä ja ongelmia lainsäädännön näkökulmasta. Tavoitteena on laatia ohjeita ja suosituksia verkkotunnusten hakijoille ja käyttäjille. Tehtävä on luonteeltaan nykyistä tilannetta kartoittava ja lähitulevaisuutta ennakoiva selvitystehtävä, joten käytän tiedonhankinnassa monipuolista lähdeaineistoa. Etsin tietoa niin Internetin sivuilta, kirjallisesta tutkimusaineistosta ja asiantuntijahaastattelun avulla kuin alaan liittyvän muun kirjallisuuden kautta. Asiantuntijahaastattelun avulla sain konkreettista tietoa siitä miten verkkotunnuksiin on käyttäjänä suhtauduttu asiantuntijoiden taholta.

Tarkastelen työssäni verkkotunnusten käyttöä Suomessa, eli tutkin miten lainsäädännössä on verkkotunnuksiin suhtauduttu tarkastelemalla oikeustapauksia joissa verkkotunnukset ovat olleet esillä.

Määrittelen aluksi aiheeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä ja tarkastelen finlexin ja edilexin hyödyntämistä verkkopäätteisiin liittyvän lainsäädännön ja oikeustapausten osalta. Tarkastelen yleisesti verkkotunnuksiin liittyviä tekijöitä: koostumusta, vaatimuksia, mahdollisia vaatimuksia hakijan osalta, verkkotunnuksen myöntämistä ja maksujen perimistä. Käsittelen verkkotunnuksiin liittyvää vilpillisessä mielessä tapahtuvaa toimintaa sekä verkkotunnusten hyväksikäyttöä yleensä. Otan esille lainsäädäntöön liittyen hallituksen esityksiä ja lainmuutoksia Suomessa sekä tarkastelen eräitä Suomessa käsiteltyjä oikeustapauksia. Asiantuntijahaastattelujen kautta käyn läpi verkkotunnuksiin liittyviä kokemuksia verkkotunnuskäyttäjien omissa kokemuksissaan niin työssään kuin vapaa-aikanaan ilmenneihin seikkoihin mitä haastateltavien eteen on verkkotunnuksiin liittyen ilmaantunut.

Esittelen lopuksi aineiston perusteella laatimiani ohjeita ja suosituksia verkkotunnusten käyttäjille.

2 VERKKOTUNNUKSET JA NIIDEN HAKEMINEN

2.1 Verkkotunnus ja sen hakeminen Suomessa

Verkkotunnus muodostuu useasta eri osasta, jonka aloittaa yleensä ”www” oleva osa. Alkuosalla ei ole merkitystä tunnusmerkkinä, sillä se on verkkosivun ylläpitäjän vapaasti valittavissa. Tätä osaa ei rekisteröidä. Verkkotunnuksen keskimäinen osa on nimeltään ”toisen asteen verkkotunnus” (”Second Level Domain”) ja tämä osa on tunnusmerkkioikeudelliselta kannalta kaikkein tärkein verkkotunnuksen osa. Verkkotunnuksen viimeinen osa (esim. ”fi”) on taas nimeltään ensimmäisen asteen verkkotunnus (”Top Level Domain”), joka sisältää niin maa-, alue-, tai organisaatiotunnuksen. Joskus verkkotunnuksessa saattaa olla myös niin sanottu kolmannen asteen verkkotunnus, joka edeltää toisen asteen verkkotunnusta. (Pihlajarinne, 2009, 35.)

Juuren alapuolella olevia verkkotunnuksia kutsutaan ylimmän tason verkkotunnuksiksi, jotka jaotellaan geneerisiin verkkotunnuksiin ja maatunnuksiin. Yleisimpänä geneerisenä verkkotunnusena on .com (n. 105 miljoonaa verkkotunnusta). Geneerisiä verkkotunnuksia ylläpitävät organisaatiot ovat voittoa tavoittelevia yrityksiä, jotka toimivat ICANNin valtuuttamina ja valvonnassa, kun taas maatunnukset eivät ole ICANNin alaisuudessa vaan maatunnuksen (Suomessa .fi) hallinnointi kuuluu kunkin maan itsenäiseen päätösvaltaan, jonka hallinnoinnista Suomessa vastaa vistintävirasto. FI-verkkotunnus täytti 25 vuotta vuonna 2011. Fi-verkkotunnusten myöntäminen on ollut viestintäviraston tehtävänä vuodesta 1997 lähtien. Nykyään fi-verkkotunnusten määrä on nykyään noin 300 000.

(Korhonen 2012, 403.)

Tällä hetkellä, vuonna 2012 tilanne on se, että fi-verkkotunnus voi sisältää 2-63 merkkiä. Sallittuja verkkotunnusmerkkejä ovat mm. kirjaimet a-z, numerot 0-9 ja väliviiva, mutta väliviiva ei saa olla verkkotunnuksen ensimmäinen tai viimeinen merkki, eikä kolmas ja neljäs merkki saa molemmat olla väliviivoja.

Poikkeuksena on kansalliset merkit å, ä ja ö sisältävän verkkotunnuksen ACE-muoto (ASCII Compatible Encoring), jossa kolmas ja neljäs merkki saavat molemmat olla väliviivoja. Sallittuja kansallisia merkkejä ovat kirjaimet å, ä ja ö sekä suomessa puhuttavat saamen kielen merkit. Viestintävirasto ei kuitenkaan suosittele niiden käyttämistä teknisten rajoitteiden vuoksi yritysten tai yhteisöjen tärkeimmissä verkkotunnuksissa.

(Haarmann, 2012, 58.)

Tunnusmerkin haltijan on oltava omien tunnustensa valvonnassa aloitteellinen, sillä Viestintävirasto ei hakuvaiheessa tarkista, onko haettu verkkotunnus mahdollisesti suojattu tavaramerkkinä tai toiminimenä. Viestintävirastolla on toimivalta sulkea verkkotunnus määräajaksi tai peruuttaa verkkotunnus mikäli myönnetty verkkotunnus ei ole lain mukainen.

(Haarmann 2012, 61.)

Tunnuksen haltijalla on mahdollisuus pyytää verkkotunnuksen peruuttamista tai sulkemista, mutta edellytyksenä on, että 1. Tunnus on siirretty toiselle ilman tunnuksen haltijan taikka suojatun nimen tai merkin haltijan suostumusta 2. Tunnus on suojattu nimi tai merkki tai 3. Tunnus on suojatun nimen tai merkin johdannainen, ja se on hankittu ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa. (Haarmann 2012, 61.)

Verkkotunnuksen sulkeminen edellyttää todennäköisiä syitä epäillä tapahtuneen väärinkäytöksiä. Sulkeminen on tosin tarkoitettu vain väliaikaisratkaisuksi, sillä asia ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa. Painavia perusteita edellyttää verkkotunnuksen peruuttaminen ja peruuttaminen tulee kyseeseen kaikkein selvimmissä tapauksissa. Viestintävirasto voi peruuttaa verkkotunnuksen tai siirtää sen oikeudenomistajille. (Haarmann 2012, 61.)

Suomalaisen fi-verkkotunnuksen saamiselle on tiettyjä edellytyksiä. Suomessa fi-päätteisen verkkotunnuksen saa hakemuksen tehnyt henkilö, joka on 15 -vuotta täyttänyt, kotikunta suomessa, hänellä on suomalainen henkilötunnus. Lisäksi fi-verkkotunnuksia myönnetään Suomen kauppa-, yhdistys- tai säätiörekisteriin merkityille; yrityksille tai yksityisille elinkeinonharjoittajille, suomalaisille julkisyhteisöille ja valtion liikelaitoksille, julkisoikeudellisille lai-

toksille ja yhdistyksille, sekä vieraan valtion edustustoille. (Viestintävirasto 2012.)

fi-verkkotunnuksen hakemus raukeaa, jos se on puutteellinen tai Viestintävirasto havaitsee muunlaisen teknisluonteisen esteen hyväksymiselle, eikä hakija ole kehotuksista huolimatta korjannut puutetta tai estettä asetetussa määräajassa. Hakijalle on ilmoitettava puutteen tai esteen korjaamatta jättämisestä aiheutuvasta hakemuksen raukeamisesta ja hakijalla on oikeus pyynnöstä saada raukeamisesta päätös.

(Suomen laki II, VI120 Verkkotunnuslaki, 2010.)

On kuitenkin huomattava, että verkkotunnusta voi hakea, kun rekisteröiminen kauppa-, yhdistys- tai säätiörekisteriin on lopullinen. Pelkkä Y-tunnus tai, että hakija on merkitty ainoastaan verohallinnon rekisteriin, ei oikeuta verkkotunnuksen hakemiseen. (Viestintävirasto 2012.)

2.2 Verkkotunnuspäätteiden vapautuminen

Nimijärjestelmästä vastaava ICANN on hyväksynyt nettiosoitteiden päätteiden vapautukset. Nettiosoitteiden päätteitä hakemaan ovat oikeutettuja valtiot, yritykset ja muut organisaatiot. ICANNin hyväksymisen kautta päätte voi olla lähes mitä tahansa. Päätös nettiosoitteiden päätteiden vapauttamisessa hyväksyttiin Singaporessa järjestetyssä ICANNin kokouksessa äänin 13-1. Domain-päätteen hakeminen maksaa 130 000 euroa, joten tämä hillitsee hieman väärinkäytöksiä esim. hamstraamisen suhteen. Uusien päätteiden anomuksia alettiin ottamaan vastaan 12.1.2012 ja hakemuksia otettiin vastaan neljän kuukauden ajan. (Tietokone 2011.)

Kritiikkiä ICANN-järjestö on saanut osoiteavaruuden voimakkaasta avaamisesta valtioiden ja yritysten toimesta. Yleinen pelon aihe yrityksille ja valtioille on ollut, että heidän tuotemerkkejään, lyhenteitä tai paikannimiä tullaan rekisteröimään ja käyttämään niitä haittaavalla tavalla. Lyhenteet voivat mm. viitata eri organisaatioihin tai asioihin. paikan nimistä ja organisaatioista voi tulla muutenkin yleisesti sekaannusta. ICANN on kuitenkin antanut mahdoli-

suuden vastustaa rekisteröintihakemuksia, niin yritysten on aktiivisesti seurattava hakuprosesseja. (Tietokone 12.1.2012.)

ICANNin mukaan uusia hakemuksia on jätetty 2091 kappaletta, jonka lisäksi maksamattomia lisähakemuksia on jätetty 214 kappaletta. Hakijat tulevat maksamaan uusista domain-päätteistä yhteensä noin 350 miljoonaa dollaria. (ICANN 2012.)

Odotusten mukaisesti yritykset ovat hakeneet omiin tuotemerkkeihin liittyviä nettipäätteitä, kuten Nokia on hakenut .nokia-päätettä ja on myös ilmennyt mm. .google, .bmw, .audi, .microsoft, .hotmail ja .apple. Suosituimpien hakemusten listalta löytyi myös yllätyksiä, kuten esim. .app:ta oli hakenut 13 eri tahoa. Muita suosittuja olivat .home ja .inc, joita haki kummassakin tapauksessa 11 eri hakijatahoa ja kymmenen tahoa pyrkii saamaan itselleen .art-päätteen. Muita suosittuja osoitteita olivat mm. .law, .love, .ltd, .mail, .movie, .music ja .shop.

(Tietokone 14.6.2012.)

Google on kunnostautunut innokkaimpana nettipäätteiden hakijana tehden 101 nettipäätteestä koskevan hakemuksen. Kuvassa näkee hyvin kaikki nettipäätteet, joista Google on tehnyt hakemuksen sisältäen niin yhtiön tuotemerkkeihin liittyviä kuin myös erikoisempia kuten esim. .lol, .family ja .here.

(Tietokone 14.6.2012.)

(Google Official Blog 2012.)

Erikoisimpia hakemuksia ovat olleet mm. .ninja ja .rehab, sekä myös indians. jota on hakenut intialainen energiayhtiö. Googlen hakemia ovat mm. .wow, .lol ja .fun. Yritysten keskuudessa on ollut suosittuja myös pitkät ja erikoiset päätteet, joiden hyödyllisyys on herättänyt epäilyksiä varsinkin pitkissä päätteissä, kuten Discover Cardin toimesta hakemuksena on yhtiön bonusjärjestelmään liittyvä .cashbonus. Singaporen Changi Airport –lentoasema on yrittämässä rekisteröidä itselleen osoitepäätteen .changiairport. (Tietokone 17.6.2012.)

2.3 Suomen fi-verkkotunnukset

Fi-verkkotunnus ei saa loukata suojattuja nimiä tai merkkejä, eikä tunnus saa olla loukkaava tai kehottaa rikokseen, eikä verkkotunnus saa olla jonkun toisen henkilön etunimen ja sukunimen yhdistelmä, esim. puolison tai lapsen nimi. Myöskään verkkotunnuksia ei saa hankkia varastoitavaksi jälleenmyyntitarkoitukseen. (Viestintävirasto 2012.)

Uusia fi-päätteisiä verkkotunnuksia hakiessa joudutaan suorittamaan maksu, jonka määrästä vastaa Viestintävirasto. Hinnoittelu vuonna 2012 jakautuu siten, että kerralla voi olla maksimissaan 5 vuoden ajan verkkotunnus josta hintana on 50 euroa. Kolmesta vuodesta hintana on 33 euroa, kun taas täysin uudesta verkkotunnuksesta hinta on 12 euroa. Fi-verkkotunnuksen hakija voi pyytää todistuksen verkkotunnuksen haltijasta joko eKirjeenä (5 €) tai käsin allekirjoitettuna (10 €). (Viestintävirasto 2011.)

Verkkotunnuksen uusimisesta maksu perustuu samalla tavalla kuin ensimmäistä kertaa haettaessa, eli vuodesta maksu on 12 euroa, kolmesta vuodesta 33 euroa ja viidestä vuodesta 50 euroa. Verkkotunnuksen voi maksaa hakuprosessin aikana joko luottokortilla (Visa, Eurocard, MasterCard tai Amex) tai verkkopankissa (Nordea, Sampo, OKO, Handelsbanken, Ålandsbanken, paikallissäästöpankit ja paikallisosuuspankit). (Viestintävirasto

2011.)

On myös tilanteita, jolloin verkkotunnusmaksua ei palauteta ja näin tapahtuu kolmessa tapauksessa:

1. jos verkkotunnus on vahingossa väärin rekisteröity
2. jos hakemus raukeaa toimimattomien nimipalvelinten vuoksi tai
3. jos viestintävirasto myöhemmin sulkee tai peruuttaa verkkotunnuksen verkkotunnuslakiin nojautuen. (Viestintävirasto 2011.)

2.4 Ax- ja "CeU -verkkotunnukset

Ax-maakuntatunnus tuli suomessa voimaan vuonna 2006 lakimuutoksen yhteydessä. Ax-maakuntatunnukseen päättyvä verkkotunnuksen voi saada;

- 1 Yksityinen elinkeinoharjoittaja, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1999) tarkoitettu kotiseutuoikeus tai jolla on kotikunta tai kiinteä toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa
 - 2 Oikeushenkilö, jolla on kiinteä toimipaikka tai joka on rekisteröity Ahvenanmaalla,
 - 3 Julkisyhteisö, liikelaitos, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai julkisoikeudellinen yhdistys, joka toimii Ahvenanmaalla tai on rekisteröity siellä
 - 4 Vähintään 15 -vuotias henkilö, jolla on kotikunta Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettu kotiseutuoikeus
- (Korhonen 2012, 406.)

Loppuvuodesta 2006 otettiin EU:ssa käyttöön verkkotunnuksen päätte "CeU. Julkisoikeudellisilla yhteisöillä oli oikeus varata tunnuksia jo joulukuusta 2005 alkaen. Ehtona verkkotunnuksen varaamiselle on, että sen täytyy vastata yhteisön virallista nimeä tai sen yleisesti tunnettua lyhennettä. Eu-tunnusten rekisteriä ylläpitävänä yhteisönä toimii EURID-niminen yritys. EURID valitsee hyväksytyt palveluntarjoajat, joilta yritykset tai yksityishenkilöt voivat hakea verkkotunnusta. Käytännössä EU:n omilla tunnuksilla halutaan tarjota vaihtoehtoa useimmiten amerikkalaisille tunnuksille kuten .com; .net; tai .int.

(Korhonen 2012, 407.)

3. VERKKOTUNNUKSEN SEKOITETTAVUUS JA VILPPI

3.1 Verkkotunnuksen vilpillinen käyttö

Verkkotunnukseen liittyy joitakin haittavaikutuksia. Ikäviä tilanteita voi ilmetä esimerkiksi verkkotunnusten sekoitettavuutena, verkkotunnusten kaappauksena kuin myös vilpillisenä mielenäkin. Käyn seuraavaksi läpi näihin liittyviä tilannetta.

3.2 Sekoitettavuus verkkotunnuskäytössä

Sekoitettavuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä verkkotunnuksiin liittyvää käsitteiden tai merkkiyhdistelmien sekoitettavuutta, joka tarkoittaa sitä, että esimerkiksi verkkotunnuksen osoite voisi olla helposti sekoitettavissa toiseen verkkotunnukseen.

Verkkotunnusten aiheuttama sekoitettavuus poikkeaa tavanomaisesta käsitteiden ja merkkiyhdistelmien sekoitettavuudesta. Kuluttaja saattaa sekoittaa tuotteeseen liittyvät sanat, symbolit tai merkit keskenään ja näin ollen hän hankkii toisen tuotteen, kuin minkä hän on tarkoittanut alun perin ostaa. Pääsääntöisesti erot tavanomaiseen tilanteeseen aiheutuvat verkkotunnuksen teknisistä ominaispiirteistä ja luonteesta internetin osoitteena. Yleensä erehdys verkkotunnuksella muodostetun sivun ylläpitäjästä paljastuu sivun avaamisen yhteydessä käyttäjän havaitessa, ettei sivuston sisältö vastaa hänen etsimäänsä tunnusmerkkioikeuden haltijan sivustoa. (Pihlajarinne 2009, 186.)

Jos sivun avaamisen jälkeen paljastuu erehdys verkkotunnuksella muodostetun sivun ylläpitäjästä, niin kuluttaja voi silti päätyä ostamaan sivuilla markkinoitun tuotteen ja näin ollen verkkotunnuksen haltija houkuttelee sivun avaamista edeltävän sekoitettavuuden avulla internetin käyttäjää ostamaan alun perin etsimänsä tuotteiden sijasta sivuilla muita markkinoituja tuotteita. Kyse on toisen tunnusmerkin liikearvon hyväksikäytöstä ja mikäli haltijan si-

vustolla esitellään vaikka samaa tavara- tai palvelulajia olevia tavaroita kuin mitä internetin käyttäjä etsi, tunnusmerkin haltijalle syntyvä vahinko ilmenee mm. myynnin vähentymisenä, kun kuluttaja ostaa toisen tuotteen kuin mitä hän alun perin aikoi ostaa.

Myös silloin tunnusmerkin liikearvon hyväksikäyttö on kyseessä jos sivustolla esitellään täysin erilaisia tavaroita tai palveluita kuin mitä varten tavaramerkki on suojattu. (Pihlajarinne 2009, 186.)

Typosquatting-termillä viitataan verkkotunnuksiin, jotka on muodostettu muokkaamalla suojattua tunnusmerkkiä internetin käyttäjien tekemien kirjoitusmerkkien perusteella. Tällä tavoin verkkotunnuksen avulla käytetään hyväksi tavaramerkinhaltijaan viittaavan sivun etsimisessä tapahtuvia yleisiä kirjoitusvirheitä, joiden avulla saadaan internetin käyttäjä avaamaan muu kuin aikomansa sivu. Kyseessä voi olla verkkotunnus ”www.iltalehti” rekisteröiminen jonka käyttö loukkaa sanatavaramerkkiä ”iltalehti”.

(Pihlajarinne 2009, 187.)

3.3 Verkkotunnuskaappaukset

Koska verkkotunnuksiin liittyy huomattava markkina-arvo, niin verkkotunnuskaappauksiakin tapahtuu. Verkkotunnuskaappaus tarkoittaa käytännössä, että toiselle kuuluvia tavaramerkkejä, toiminimiä ja niitä läheisesti muistuttavia merkkejä rekisteröidään verkkotunnuksina vilpillisessä mielessä. Tavoitteena on merkin goodwill-arvon hyväksikäyttäminen tai vahingoittaminen, mutta myös asiakkaiden tai yhteistyökumppaneiden harhaanjohtaminen voi olla tämän toiminnan tavoitteena. (Paloranta 2008, 246.)

Myös toisen tunnusmerkin rekisteröimisellä verkkotunnukseksi saatetaan pyrkiä siihen, että tunnusmerkkioikeuden haltija ostaisi verkkotunnuksen rekisteröinnin. (Pihlajarinne 2009, 184.)

Verkkotunnuslain mukaisessa menettelyssä on mahdollista puuttua vilpittömässä mielessä tehtyihin verkkotunnusrekisteröinteihin, mutta tällöin edellytyksenä on, että verkkotunnus on täsmälleen sama kuin suojattava nimi tai merkki. Identtisen verkkotunnuksen käyttöä vastaan tavaramerkinhaltija saa

suojaa näin ollen riippumatta siitä, loukkaako verkkotunnus toisen tunnusmerkkioikeutta ja tavaramerkinhaltija saa näin ollen suojaa siitä huolimatta, että oliko verkkotunnuksen rekisteröijä vilpillisessä mielessä. Jos taas verkkotunnus muodostuu tunnusmerkin johdannaismerkistä tai -nimestä, verkkotunnuksen sulkeminen tai peruuttaminen edellyttää verkkotunnuslain mukaan, että verkkotunnus on rekisteröity ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa.

(Pihlajarinne 2009, 314.)

Tarkasteltaessa ilmeistä hyötymis- tai vahingoittamistarkoitusta koskevaa edellytystä on arvioitu sen mukaisesti, mitä kokonaisarvostelussa huomioon otettavat eri seikat kertovat tunnuksen haltijan subjektiivisesta tarkoituksesta. Tällöin arvioitavaksi tulee se että onko tunnuksen haltijalla ollut tahallinen tarkoitus hyötyä tai vahingoittaa suojatun tunnusmerkin haltijaa verkkotunnuksen avulla. Arviossa vaikuttaa verkkotunnuksen yhteys haltijaansa tai tämän toimintaan, suojatun tunnusmerkin ja verkkotunnuksen erottamiskyky ja tunnettavuus sekä osapuolten välinen kilpailusuhde.

(Pihlajarinne 2009, 320-321.)

3.4 Eu-päätteinen verkkotunnus vilpillisessä mielessä

Eu-päätteinen verkkotunnus on mahdollista sulkea tai siirtää tunnusmerkkioikeuden haltijan vaatimuksesta, mikäli verkkotunnusta käytetään vilpillisessä mielessä tai jos verkkotunnus on rekisteröity. Vilpillistä mieltä ei edellytetä, jos verkkotunnuksen haltijalla ei ole oikeutta tai oikeutettua perustetta verkkotunnukseen ja myöskin sanamuodosta ilmenevällä tavalla vilpillisen mielen ilmeneminen joko verkkotunnusta rekisteröitäessä tai sitä käytettäessä riittää. (Pihlajarinne 2009, 329)

Eu-verkkotunnusasetuksen 21§ 3:n mukaan vilpillinen mieli voidaan osoittaa, jos

1. asianhaarat osoittavat, että verkkotunnus rekisteröitiin tai hankittiin etupäässä sen myymiseksi, vuokraamiseksi tai muulla tavoin siirtämiseksi sellaisen nimen haltijalle, johon kohdistuu jokin kansallisessa ja/tai yhteisön oikeudessa tunnustettu tai vahvistettu oikeus, tai jollekin julkisoikeudelliselle

elimelle; tai

2. verkkotunnus on rekisteröity, jotta voidaan estää sellaisien nimen haltijaa, johon kohdistuu jokin kansallisessa ja/tai yhteisön oikeudessa tunnustettu tai vahvistettu oikeus, tai jotakin julkisoikeudellista elintä käyttämästä tätä nimeä vastaavassa verkkotunnuksessa, edellyttäen että

- a) tällainen rekisteröijän toimintatapa voidaan osoittaa; tai
- b) verkkotunnusta ei ole käytetty asiaankuuluvalla tavalla vähintään kahden vuoden aikana rekisteröintipäivästä; tai
- c) tilanteessa, jossa sellaisen verkkotunnuksen haltija, johon kohdistuu jokin kansallisessa ja/tai yhteisön oikeudessa tunnustettu tai vahvistettu oikeus, tai julkisoikeudellisen elimen verkkotunnuksen haltija on vaihtoehtoisen riidanratkaisumenettelyn käynnistämisen aikaan ilmoittanut aikeestaan käyttää verkkotunnusta asiaankuuluvalla tavalla, mutta ei ole tehnyt niin kuuden kuukauden kuluessa vaihtoehtoisen riidanratkaisumenettelyn käynnistämispäivästä; tai

3. verkkotunnus on rekisteröity etupäässä kilpailijan ammatillisen toiminnan häiritsemiseksi; tai

4. verkkotunnusta on käytetty tarkoituksella internetin käyttäjien houkuttelemiseksi kaupallista hyötyä varten verkkotunnuksen haltijan verkkosivustoon tai muuhun verkko-osoitteeseen luomalla todennäköinen sekaannuksen mahdollisuus suhteessa nimeen, johon kohdistuu jokin kansallisessa ja/tai yhteisön oikeudessa tunnustettu tai vahvistettu oikeus, tai jonkin julkisoikeudellisen elimen nimeen, siten että tällaista todennäköistä sekaannusta voi aiheutua verkkotunnuksen haltijan verkkosivuston tai verkko-osoitteen tai verkkosivustossa tai verkko-osoitteessa sijaitsevan tuotteen tai palvelun lähteen, sponsoroinnin, kytkösten tai hyväksynnän osalta; tai

5. rekisteröity verkkotunnus on henkilön nimi, jonka osalta ei ole olemassa osoitettavaa yhteyttä verkkotunnuksen haltijan ja rekisteröidyn verkkotunnuksen välillä. (Pihlajarinne 2009, 330-331.)

4 VERKKOTUNNUSLAIN VOIMAANTULO JA MUUTOKSET SUOMESSA

4.1 Suomen verkkotunnuslain voimaantulo

Lainsäädännön muutoksen kuvaus on tärkeää tässä yhteydessä, koska verkkotunnuslakia ei ole muutettu kovinkaan paljoa ja näin on helppo saada yleiskuvaus siitä miten verkkotunnuslakiin on suhtauduttu verkkotunnuslain lyhyen voimassaolonsa aikana

Suomessa Verkkotunnuslaki (228/200, HE 96/2002) tuli voimaan 1.9.2003 ja lakia on muutettu 1.3.2006, 27.3.2006 ja 1.9.2009

Verkkotunnuslaki alkoi hallituksen esitykselle vuonna 2002. Hallituksen esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki verkkotunnuksista ja pyrkimys oli korvata telemarkkinalain 37 §:n nojalla annetut Viestintäviraston määräykset

Hallituksen esityksessä ehdotettiin säädettäväksi verkkotunnuksen muodosta ja sille asetettavista rajoituksista, verkkotunnushallinnosta, verkkotunnusrekisteristä sekä verkkotunnuspalvelun tarjoajasta. Esityksen mukaan yritykset ja muut yhteisöt, säätiöt ja julkisyhteisöt voisivat hakea suomalaisia verkkotunnuksia, jos haettu tunnus olisi vapaana ja myöntämisen edellytykset muutoin täyttyisivät.

Esityksessä ehdotettiin myös, että verkkotunnuslakiin liittyvien tehtävien hoitaminen säädettäisiin Viestintäviraston tehtäväksi. Haettavia verkkotunnuksia ei enää pääsääntöisesti tutkittaisi mahdollisten nimi- ja tavaramerkkioikeuden liittyvien oikeudenloukkausten varalta ennakolta, vaan Viestintävirastolla olisi tiettyjen edellytysten täytyessä loukatun pyynnöstä oikeus sulkea tai peruuttaa hyväksytyt verkkotunnus.

Verkkotunnusten hakijoiden oikeuksien varmistamiseksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi verkkotunnuspalvelun tarjoajasta. Tällaista palvelua tarjoavan tahon tulisi esityksen mukaan ennen toimintansa aloittamista tehdä ilmoitus Viestintävirastolle. Ilmoitusvelvollisuudella varmistettaisiin muun mu-

assa se, että käyttäjät saisivat verkkotunnuksensa käyttöön teknisesti riittävän laadukkaan liittymän tietoverkkoon. Viestintävirasto valvoisi palveluntarjoajien toimintaa ja voisi tietyin edellytyksin kieltää palvelun tarjoajaa välittämästä verkkotunnushakemuksia Viestintävirastoon.

Hallituksen esityksen tavoitteena oli edistää suomalaisten verkkotunnusten saatavuutta ja myös turvata niiden tasapuolinen myöntäminen.

Esittelen seuraavissa tapauksissa eduskunnan hyväksymiä hallituksen esityksiä

4.2 Hallituksen ensimmäinen muutosehdotus 2004 (Liite 1)

Esityksessä ehdotettiin, että vähintään 15-vuotiaalla henkilöllä olisi oikeus hakea suomalaista verkkotunnusta ja että haettava verkkotunnus voisi helpommin perustua luonnollisen henkilön nimeen. Ehdotuksen mukaan yksityisen henkilön hakema verkkotunnus voisi olla mikä tahansa vapaana oleva yleisnimi, lyhenne tai erisnimi. Samannimisten luonnollisten henkilöiden keskinäinen etuoikeus ratkaistaisiin aikaprioriteetin avulla, eli verkkotunnuksen saisi samannimisten luonnollisten henkilöiden tapauksessa, että myös luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön kesken se henkilö, jonka maksettu hakemus on ensimmäisenä saapunut viestintävirastolle.

4.3 Hallituksen toinen muutosehdotus 2005 (Liite 2)

Verkkotunnuslakia toista kertaa muutettaessa päähuomio oli, että verkkotunnuslakia sovellettaisiin myös Ahvenanmaan verkkotunnukseen ax. Ehdotettiin myös, että verkkotunnusrekisterin ylläpidosta vastaisi Ahvenanmaan maakunnan hallitus Viestintäviraston sijasta. Maakuntatunnus olisi tarkoitettu ahvenanmaalaisten yritysten, yhteisöjen ja yksityishenkilöiden käyttöön.

4.4 Hallituksen kolmas muutosehdotus 2009 (Liite 3)

Toistaiseksi viimeisin verkkotunnuslain muutos on tapahtunut vuonna 2009. Esityksessä kiinnitettiin huomiota verkkotunnuksen voimassaoloaikaan jota

ehdotettiin pidennettäväksi viidelle vuodelle aiemman kolmen vuoden sijaan. Voimassaolo tuli koskemaan sekä verkkotunnuksen myöntämistä että tunnuksen uudistamista.

Toinen uudistusehdotus poisti Verkkotunnuslain 8 §:n 1 momentin tarpeettomana ja pykälän otsikko korjattiin koskemaan vain verkkotunnuksen siirtoa.

Kolmantena ehdotettiin, että Verkkotunnuslaissa 9, 10, 12 §:ssä tarkoitettu karenssiaika lyhennettäisiin kuukauden mittaiseksi aiemman kolmen kuukauden sijasta. Karenssi liittyy tapauksiin joissa irtisanottua, peruutettua tai muuten käytöstä poistettua verkkotunnusta voisi ottaa uudelleen käyttöön.

5 VERKKOTUNNUSLAIN OIKEUSKÄYTÄNTÖÄ

5.1 Verkkotunnuslain oikeustapauksia

Oikeustapausten esittely on merkityksellistä, koska ne osoittavat minkälaisia ongelmia verkkotunnuksiin liittyen on ilmennyt ja miten lakia on sovellettu ongelmien ratkaisuihin.

Neljässä tapauksessa Korkein hallinto-oikeus on ollut ennakkopäätöstuomioistuimena.

5.2 Verkkotunnuksen myöntäminen

Ensimmäinen tapaus on vuodelta 2006, jossa Verkkotunnusta ensimmäisenä hakeneen yhtiön vaatimuksen verkkotunnuksen myöntämisestä sille katsottiin kohdistuvan Viestintäviraston päätöksiin, joilla yhtiön hakemus oli palvelujärjestelmän virhetoiminnon vuoksi jäänyt tutkimatta ja verkkotunnus oli virheellisesti myönnetty sitä toisena hakeneelle yhtiölle. Korkein hallinto-oikeus kumosi molemmat päätökset ja palautti asian Viestintävirastolle verkkotunnuksen myöntämiseksi sitä ensin hakeneelle. (4.5.2006/1037 KHO:2006:21)

Verkkotunnuslaki 5 § 3 mom., 7 § 1 mom. ja 18 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 6, 8 ja 10 §

Hallintolainkäyttölaki 5 ja 6 §

5.3 Verkkotunnuksen peruuttaminen

Toinen tapaus on myös vuodelta 2006.

Korkein hallinto-oikeus pysytti hallinto-oikeuden päätöksen asiassa, jossa Viestintävirasto oli hylännyt yhtiön vaatimuksen toiselle yhtiölle myönnetyn verkkotunnuksen verkkokauppa.fi peruuttamisesta. Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan tunnuksen sekoitettavuutta suojattuun nimeen tai merkkiin ei ollut laissa säädetty peruuttamisperusteeksi. Nimeä ja merkkiä arvioitiin suhteessa verkkotunnukseen sen päätteettömässä muodossa.

Vaikka sana verkkokauppa esiintyi useaan peruutusta vaatineen yhtiön apuiminimeen, sanan yleisluontoisuuden vuoksi ei ollut painavia perusteita

epäillä sitä sellaisenaan yhtiön aputoiminimenä suojatuksi nimeksi tai merkiksi. Samasta syystä ei ollut painavia perusteita epäillä sanaa vakiintuneena tavaramerkkinä suojatuksi nimeksi tai merkiksi. Verkkotunnus voitiin katsoa suojatun nimen johdannaisnimeksi.

Kun kuitenkin edelleen otettiin huomioon sanan verkkokauppa yleisluonteisuus ja yhtiöiden toimialat sekä niiden toiminnasta esitetty selvitys, ei ollut painavia perusteita epäillä verkkotunnusta hankitun ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa. Myöskään se, että verkkotunnus verkkokauppa.fi ja peruutusta vaatineen verkkotunnus verkkokauppa.com saattoivat olla sekoitettavissa toisiinsa, ei ollut osoitus hyötymistarkoituksesta. (16.5.2006/1266.)

Verkkotunnuslaki 3 § 3 mom., 4 § 3 mom. ja 12 § 1 mom. 3 ja 4 kohta

5.4 Verkkotunnuksen peruuttaminen viestintäviraston toimesta

Kolmas tapaus myös on vuodelta 2006, jossa Verkkotunnuksen haltija, joka oli esittänyt verkkotunnuksen perustuvan muun muassa sen omasta toiminnasta johdettuun oikeuteen ja toiminimensä iskuosaan eikä verkkotunnuksen peruutusta vaatineen suojattuun nimeen tai merkkiin, oli esittänyt verkkotunnuslain 12 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun hyväksyttävän perusteen oikeudelleen. Viestintäviraston toimivaltaan ei kuulunut arvioida eri tunnusmerkkioikeuksien keskinäistä vahvuutta vaan sen toimivalta rajoittui tapauksiin, joissa on ilmeisen selvää, että peruutettavaksi vaadittu verkkotunnus perustuu oikeudettomasti peruuttamista vaatineen suojattuun nimeen tai tunnukseen.

Tässä tapauksessa viestintävirasto oli aikaisemmin peruuttanut A Oy:lle myöntämänsä verkkotunnuksen mb.fi ja siirtänyt sen B Oy:lle. Päätös oli pantu heti täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Korkein hallinto-oikeus kumosi Helsingin hallinto-oikeuden ja Viestintäviraston päätökset sekä palautti asian Viestintävirastolle verkkotunnuksen mb.fi palauttamiseksi A Oy:lle. (3.7.2006/1697 KHO:2006:41)

5.5 Verkkotunnuksen rekisteröiminen jälleenluovutustarkoitukseen

Neljäs tapaus on taas vuodelta 2008, jossa Yhtiön kokoon nähden suuren määrän yleissanoista muodostuvia verkkotunnuksia rekisteröineen yhtiön ei katsottu hankkineen verkkotunnuksiaan ilmeisessä jälleenluovutustarkoituksessa. Yhtiön toiminnasta ja liiketoimintasuunnitelmasta saadun selvityksen perusteella ei voitu katsoa, ettei yhtiön verkkotunnuksilla olisi yhteyttä sen elinkeinotoimintaan tai ettei yhtiöllä olisi resursseja ylläpitää verkkotunnuksilla palveluja. Verkkotunnusten käyttö kolmannen asteen internet-osoitteen muodossa oli verkkotunnuslain mukaista verkkotunnusten käyttöä. Yhtiön tarjoamaa kollaboraatioalustaa ei voitu samaistaa verkkotunnuksen luovuttamiseen. Verkkotunnusten peruuttamiselle verkkotunnuslain 12 §:n 1 momentin 9 kohdassa säädetyt edellytykset eivät täytyneet. (5.2.2008/163 KHO:2008:7)

Verkkotunnuslaki 12 § 1 mom. 9 kohta

6 VERKKOTUNNUKSET KÄYTÄNNÖSSÄ

6.1 Käyttäjien teemahaastattelu

Haastattelin henkilöitä, jotka ovat perehtyneet verkkotunnuksiin ja itsekin aktiivisesti olleet käyttämässä verkkotunnuksiin liittyviä palveluita. Tarkoituksena oli hankkia tietoa verkkotunnusten käyttämisen kokemuksista ja myös verkkotunnuksen hakemisen keinoista, sekä tietoa siitä miten verkkotunnusten hakua voisi kehittää. Toteutin haastattelut teemahaastatteluina. Olin yhteydessä puhelimitse ja tein myös henkilökohtaisia haastatteluja. Kuvaan seuraavissa luvuissa haastatteluissa esiin tulleita käytännön tilanteita ja ongelmia.

6.2 It-tukihenkilön haastattelu

A työskentelee it-tukihenkilönä ja on ollut työpaikalleen hankkimassa verkkotunnuksia. A on ehdottanut työpaikalleen hankittavaksi 3 eri verkkotunnusta ja kaikki ne on hankittu työpaikalle. Verkkotunnusten tarkistamiseen hän on käyttänyt domain.fi:tä, että onko verkkotunnus ollut vapaana ja helppokäyttöinen ja selkeä sivusto on ollut mukava käyttöinen.

Hankalaa on ollut verkkotunnusten maksaminen domain.fi:stä työpaikan puolesta luottokortilla, sillä luottokortti on haettava aina talousjohtajalta. A on tullut ehdottaneeksi, että lapin ammattiopisto tarvitsisi lyhyen rinnakkaisnimen, koska hänen mielestään varsinainen nimi on ollut liian pitkä ja näin on tullut lamo.fi käyttöön. Myöskin hän on ehdottanut toisen verkkotunnuksen hankkimista joka on oppipoika.fi ja se on myös hankittu.

Haastateltava A on omaankin henkilökohtaiseen käyttöön hankkinut verkkotunnuksen ja yrityksille myös ja tilanne on mennyt niin, että asiat on tapahtunut webhotellin oston yhteydessä, eli palveluntarjoaja on rekisteröinyt tunnukset oston yhteydessä A:n nimissä fi ja net päätteisissä nimissä. Kun keskustelimme verkkotunnuksen voimassaoloajoista, niin tuli puheeksi, että A:n

mielestä 5 vuoden aika verkkotunnukselle on hyvä, koska 5 vuoden aikana voi esimerkiksi verkkotunnuksen tarkoitus päättyä yrityksen jouduttua esimerkiksi konkurssiin. Eli jos verkkotunnuksen voimassaoloaika olisi sen 10 vuotta, niin se olisi aivan liian pitkä aika, koska mitä vain voi verkkotunnusta hallinnoivalle taholle tapahtua.

Fi-päätteistä domainia hankittaessa, niin domain.fi:stä löytyy hyvin tietoa siitä, että onko tunnus varattu, mutta jos haluaa muita kuin fi-päätteisiä, niin oman webhotellin palveluntarjoajan kautta näkee onko tunnus varattu. A:n kanssa keskusteltaessa kävi ilmi, että luottokorttimaksupakollisuus on erikoinen, sillä hänen mielestään laskulla tai verkkomaksulla maksaminen olisi kätevää, mutta toisaalta tuli myös ilmi, että nämä maksutavat olisi vähän turhia, koska maksettavat summat eivät loppupeleissä ole niin suuria.

Haastattelun aikana on käynyt ilmi, että yritykselle on ulkomailta tullut kiristysyrityksiä sähköpostin kautta, jossa sanotaan että on rekisteröinyt yrityksen nimiä muiden maiden päätteillä esim. nordea.cs ja näin ollen he ovat yrittäneet vaatia rahaa, jotta saisivat verkkopäätteen itsellensä. A:n työpaikalle tulleet viestit ovat pääsääntöisesti olleet bluffia, huijauksia tai sellaisia ettei asialla ole ylipäättänsä merkitystä työnantajalle.

A sanoi, että aina kun alkaa suunnittelemaan verkkotunnuksen hakemista, niin on otettava huomioon se, että mistä sähköpostiosoitteesta tilauksen tekee. Syynä tähän on se, että jos tilaukseen käytetään työntekijän sähköpostiosoitetta, niin voi olla mahdollista, etteivät 5 vuoden kuluttua verkkotunnuksen vanhenemisesta tulevat muistutukset saavuta yritystä. Tämä siksi, koska verkkotunnuksen tilannut henkilö on jo aiemmin saattanut lähteä yrityksestä. Tässä tilanteessa olisi siis aina käytettävä yrityksen omaa sähköpostia jolla tilauksen tekee

6.3 Mikrotukihenkilön haastattelu

Asiantuntijahaastattelu B:n kanssa kävimme myös läpi hänen verkkotunnus käyttöönsä ja myös hänen omia mielipiteitään verkkotunnuksista. Työkseen B

on mikrotukihenkilö. B on käyttänyt verkkotunnustaan ensin yksityisessä käytössä, mutta hän on sittemmin laittanut verkkotunnuksen omaksi toiminimekseen, koska se on hänen yrityksensä ja käyttää samalla hänen yrityksensä verkkosivuna. B tekee yrittäjänä nettisivuja. B:n mielestä 5 vuotta on hyvä jakso verkkotunnuksen voimassaololle. Tämä siksi, koska jos ottaisi pidemmäksi ajaksi kuin 5 vuotta, niin ei olisi takeita siitä, että koko yritystä olisi enää toiminnassa voimassaoloajan mennessä umpeen.

B:n mielestä Suncomet on ollut hyvä palveluntarjoaja, koska sitä kautta on tarjottu webbihotellia ja saanut vielä kaupan päälle verkko-osoitteen. Net-pääteinen osoite ollut hyvä, koska net-päätteiset verkkotunnukset ovat ilmaisia. Parannettavaa verkkotunnusten mainostamisessa olisi B:n mielestä, koska verkkotunnuksen hankkiminen on hänen mukaansa helppoa ja näin ollen verkkotunnusten mainostamista pitäisi parantaa.

6.4 Johtopäätökset

Haastatteluissa on käynyt ilmi, että 5 vuoden voimassaoloaika verkkotunnuksella on sopiva, sillä pitemmissä ajoissa on mahdollista, ettei verkkotunnuksen hankkinut taho ole tarvitsemassa verkkotunnusta määräajan päättymisen loppumisen jälkeen.

Domain.fi:stä ilmeni, että sivusto on hyvin järjestetty ja helppokäyttöinen, josta löytyy tietoa voimassaolevista verkkotunnuksista, mutta kritiikkiä ilmeni luottokorttimaksun pakollisuudesta, josta myöhemmin saatetaan päästä eroon. Verkkotunnusten hakemisen ja käytön mainostuksesta tuli ilmi, että nykyään se on riittämätöntä ja mainostukseen pitäisi panostaa entistä enemmän. Kaiken kaikkiaan asiasta kiinnostuneiden pitäisi haastatteluiden perusteella rohkeammin käydä sivuja lukemassa ja koettaa hankkia verkkotunnuksia helppokäyttöisyytensä vuoksi. Käytännössä verkkotunnuksista on hyvin informaationaalista tietoa riittävästi ja ainakaan tiedon puutteesta verkkotunnuksen hankkiminen ei jää kiinni.

7 OHJEITA JA SUOSITUKSIA

Olen tässä työssäni selostanut verkkotunnusten käyttöä ja käynyt läpi suomalaisia oikeustapauksia ja lainsäädäntöä. Työssäni käytin hyväkseni alan kirjallisuutta oppikirjoista aina väitöskirjaan. Finlexin ja Edilexin kautta sain työhöni tarvittavat oikeustapaukset ja lainsäädäntöä, joita tutkimalla työni selkeytyi entisestään itselleni. Asiantuntijahaastatteluiden kautta sain käytännön palautetta verkkotunnusten käytön nykytilasta Suomessa.

Ahvenanmaan verkkotunnus ax:n tunnettavuus suomalaisille on vielä aika heikko ja tätä kautta voi olla että Ahvenanmaalla olevat verkkosivut jäävät löytymättä ax-päätteen takia, ellei sitten yritykset ole rekisteröineet myös fi-päätteisiä tunnuksia, jota kautta asiakkaat löytävät yrityksensä. Suurimmalta osin ax-päätteisiä verkkotunnuksia ei ole hyödynnetty Ahvenanmaalla, koska ihmiset Suomessa ovat tottuneet, fi- tai net, com-päätteisiin, jonka vuoksi Ahvenanmaalla olevat yritykset ovat laittaneet verkkopäätteekseen fi:n. Markkinoimalla ax-päätteitä, voisi saada ax-päätteet tunnetuksi, mutta käytännön hyöty ax-päätteestä jää kuitenkin kyseenalaiseksi.

Verkkotunnuspäätteiden vapautumisen myötä tilaisuus hankkia oma verkkopääte on suurille yrityksille mielenkiintoinen. Suurten hakemusmaksujen vuoksi suurimmat verkkotunnuspäätteiden hamstraajat pysyvät poissa, mutta on mietittävä tuleeko yritykset käytännössä tarvitsemaan yrityksen nimessä oleviaan verkkotunnuspäätteitä. Ihmiset ovat kuitenkin tottuneet Googleen, jota kautta eivät tarvitse verkkotunnuspäätteitä tietoa hakiessaan, niin Googlen käyttö voi tehdä oman verkkotunnuspäätteen hankkimisen tarpeettomaksi, joka yrityksillä olisi hyvä ottaa huomioon.

Omaa verkkotunnusta haettaessa olisi hyvä käydä hankkimassa pohjatietoa asiaa käsittelevistä sivustoilta, niin saa yleiskäsityksen siitä, mitä mikäkin maksaa ja millä edellytyksillä verkkotunnuksen saa haltuunsa. Verkkotunnus kannattaa olla sopivan lyhyt ja muistettava, jotta ihmiset muistaisivat osoitteen helposti käydessään sivuilla.

Käyttäjäkokemusten perusteella näyttää siltä, että verkkotunnusten käyttöön liittyy huono tiedotus ja markkinointi. Verkkotunnusten helppokäyttöisyyttä pitäisi markkinoida nykyistä tehokkaammin. Kynnys hankkia omia verkkotunnuksia voi olla liian korkea jos verkkotunnusten ostamista ja hallinnointia pidetään liian työläänä ja vaikeana.

8 LOPUKSI

Verkkotunnus on lain kannalta Suomessa suhteellisen tuore tapaus vielä ja myös sitä kautta ei oikeustapauksia ole ilmennyt kovinkaan paljoa vielä.

Jatkossa tulee olemaan mielenkiintoista seurata onko verkkotunnuspäätteiden hamstraajia liikkeellä korkeista rekisteröintimaksuisista huolimatta. verkkotunnuspäätteiden vapautuminen tarjoaa tilaisuuksia väärinkäytöksille ja tästä voi seurata mielenkiintoisia oikeustapauksia tulevaisuudessa. Myöhemmin on myös mielenkiintoista seurata millaisia verkkopäätteitä ICANN tulee myöntämään. Tulevatko uudet verkkotunnukset käytännössä tutuiksi käyttäjille? Osataanko tietoa hakea uusilla päätteillä vai käytetäänkö edelleen mieluummin .fi tai .com päätteisiä verkkotunnuksia.

Työtä valmistellessani itselleni oli uutta Ahvenanmaan oma verkkotunnus ja myös uutena asiana oli mielenkiintoista seurata verkkotunnuspäätteiden vapautumista ja erityisesti googlen aktiivista osallistumista verkkotunnuspäätteiden kokoamiseen. Oikeustapausten osalta sain hyvin tietoa suomen suhtautumisesta verkkotunnustapauksiin. Verkkotunnusten sekoitettavuudesta ja hyväksikäytöstä huomasin myös uusia asioita, joita oli mielenkiintoista seurata.

LÄHTEET

HE 96/2002 Hallituksen esitys Eduskunnalle verkkotunnuslaiksi sekä viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Osoitteesta: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020096>

HE 125/2004 Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi verkkotunnuslain muuttamisesta. Osoitteessa: [http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2004/20040125?search\[pika\]=verkkotunnus&search\[type\]=pika](http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2004/20040125?search[pika]=verkkotunnus&search[type]=pika)

HE 151/2005 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verkkotunnuslain muuttamisesta. Osoitteessa: [http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2005/20050151?search\[pika\]=verkkotunnus&search\[type\]=pika](http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2005/20050151?search[pika]=verkkotunnus&search[type]=pika)

HE 35/2009 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verkkotunnuslain muuttamisesta. Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2009/20090035>

4.5.2006/1037 KHO: 2006:21 Oikeuskäytäntö. Osoitteesta:

[http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2006/200601037?search\[type\]=pika&search\[pika\]=verkkotunnuslaki](http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2006/200601037?search[type]=pika&search[pika]=verkkotunnuslaki)

16.5/2006/1266 Oikeuskäytäntö. Osoitteesta:

[http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/muut/2006/200601266?search\[type\]=pika&search\[pika\]=verkkotunnuslaki](http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/muut/2006/200601266?search[type]=pika&search[pika]=verkkotunnuslaki)

3.7.2006/1697 KHO:2006:41 Oikeuskäytäntö. Osoitteesta:

[http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2006/200601697?search\[type\]=pika&search\[pika\]=verkkotunnuslaki](http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2006/200601697?search[type]=pika&search[pika]=verkkotunnuslaki)

5.2.2008/163 KHO:2008:7 Oikeuskäytäntö. Osoitteesta:

[http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2008/200800163?search\[type\]=pika&search\[pika\]=verkkotunnuslaki](http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2008/200800163?search[type]=pika&search[pika]=verkkotunnuslaki)

2012. It-tukihenkilön haastattelu 23.8.2012

2012. Mikrotukihenkilön haastattelu 28.8.2012

Google Official Blog 2012. Osoitteesta:

<http://googleblog.blogspot.fi/2012/05/expanding-internet-domain-space.html>

Haarmann, P. – Mansala. 2012. Immateriaalioikeuden perusteet. Helsinki: Talentum

Korhonen, R. 2012. Oikeusjärjestys osa III. Rovaniemi: Bookwell Oy

Paloranta, P. 2008. Markkinointioikeus käytännössä. Tampere: Talentum

Pihlajarinne, T. 2009. Tunnusmerkin suoja verkkotunnuskäytössä. Helsinki: Edita

Tietokone 2011. Osoitteesta:

http://www.tietokone.fi/uutiset/nettiosoitteet_vapautuvat_melkein_mika_vain_kelpaa

Tietokone 12.1.2012. Osoitteesta:

http://www.tietokone.fi/uutiset/internetin_jattimuutos_alkaa_tanaan_huolien_kera

<http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-04may12-en.htm>

Tietokone 14.6.2012. Osoitteesta:

http://www.tietokone.fi/uutiset/netin_osoitemullistus_paljastettiin_home_art_nokia

Tietokone 17.6.2012. Osoitteesta:

http://www.tietokone.fi/uutiset/erikoisimmat_uusien_nettipaatteiden_hakemukset

Viestintävirasto 2011. Osoitteesta:

<https://domain.fi/info/index/hakeminen/hinnatmaksutavat.html>

Viestintävirasto 2012. Osoitteesta:

<https://domain.fi/info/index/tietoa.html>

LIITTEET

Liite 1

Hallituksen muutosehdotus 2004

Esityksen mukaisesti kumottiin: 13 päivänä maaliskuuta 2003 annetun verkkotunnuslain (228/2003) 4 §:n 2 momentin 2 kohta.

Muutettiin: 3 §, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 1 ja 3 momentti, 11 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohta, 12 §:n 1 momentin 4 ja 8 kohta sekä 15 §:n 1 momentin 2 kohta, sekä

Lisättiin: 11 §:n 1 momenttiin uusi 6 ja 7 kohta

, 12 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta, 15 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 15 a ja 17 a § (HE 125/2004)

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *verkkotunnuksella* kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmästä muodostuvaa Internet-tietoverkon nimimuotoista fi-maatunnuksen alaista toisen asteen osoitetietoa;
- 2) *fi-juurella* tietokantaa, johon merkitään voimassa olevat verkkotunnukset;
- 3) *suojatulla nimellä tai merkillä* kauppa-, tavaramerkki-, yhdistys-, säätiö- tai puoluekisteriin merkittyä nimeä tai merkkiä taikka toiminimilaissa (128/1979) ja tavaramerkkilaisissa (7/1964) tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta tai tavaramerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen sekä vieraan valtion edustuston tai näiden toimielimen nimeä;
- 4) *verkkotunnuspalvelulla* palvelua, joka sisältää verkkotunnushakemuksen välittämisen Viestintävirastolle ja verkkotunnuksen käytön edellyttämien määrittelyjen tekemisen verkkotunnusjärjestelmään;

5) *luonnollisen henkilön nimellä* nimilain (694/1985) mukaisesta etunimestä ja sukunimestä koostuvaa henkilön virallista nimeä.

4§

Verkkotunnuksen muoto ja sisältö

Verkkotunnus ei saa oikeudettomasti perustua toisen suojattuun nimeen tai merkkiin taikka luonnollisen henkilön nimeen.

5 §

Verkkotunnuksen hakeminen

Suomen maatunnukseen päättyvää verkkotunnusta Internet –tietoverkkoon haetaan kirjallisesti Viestintäviraston vahvistamalla lomakkeella, jossa on esitettävä hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot. Luonnollisen henkilön hakemuksen käsittelyssä tarpeellisia tietoja ovat ainakin nimi, henkilötunnus, postiosoite ja sähköpostiosoite sekä tieto verkkotunnukseen liitetystä nimipalvelimista.

Verkkotunnusta voi hakea Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai yksityinen elinkeinonharjoittaja, suomalainen julkisyhteisö, valtion liikelaitos, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, julkisoikeudellinen yhdistys ja vieraan valtion edustusto, vähintään 15 -vuotias Suomen kansalainen taikka vähintään 15 -vuotias henkilö, jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Hakija voi hakea yhtä tai useampaa tunnusta. Jos samaa verkkotunnusta hakee useampi kuin yksi hakija, tunnus myönnetään sitä ensin hakeneelle.

11 §

Verkkotunnuksen sulkeminen

Viestintävirasto voi sulkea verkkotunnuksen enintään yhden vuoden määräajaksi, jos:

4) on todennäköisiä syitä epäillä, että tunnus on suojattu nimi tai merkki, ja

nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen sulkemista, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;

5) on todennäköisiä syitä epäillä, että tunnus on suojatun nimen tai merkin johdannaisnimi tai -merkki taikka luonnollisen henkilön nimen johdannaisnimi ja se on hankittu ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa, ja nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen sulkemista, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;

6) on todennäköisiä syitä epäillä, että luonnollisen henkilön nimeen perustuva verkkotunnus on muun nimisen luonnollisen henkilön hallussa, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;

7) on todennäköisiä syitä epäillä, että luonnollisen henkilön nimeen perustuva verkkotunnus on sellaisen oikeushenkilön hallussa, joka ei ole henkilön nimeä vastaavan suojatun nimen tai merkin oikeuksien haltija, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen.

12 §

Verkkotunnuksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa verkkotunnuksen, jos:

3 a) on painavia perusteita epäillä, että luonnollisen henkilön nimeen perustuva verkkotunnus on muun nimisen luonnollisen henkilön hallussa tai tunnus on sellaisen oikeushenkilön hallussa, joka ei ole henkilön nimeä vastaavan suojatun nimen tai merkin oikeuksien haltija, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;

4) on painavia perusteita epäillä, että tunnus on suojatun nimen tai merkin johdannaisnimi tai -merkki taikka luonnollisen henkilön nimen johdannaisnimi ja se on hankittu ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa, ja nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen peruuttamista, eikä tunnuksen haltija kahden viikon määräajassa esitä hyväksyttävää perustetta oikeudelleen;

8) myöntämisen jälkeen ilmenee, että tunnus sisältää loukkaavia tai rikolliseen toimintaan kehottavia ilmaisuja taikka että se on muodostettu vastoin 4 §:n 3 momentin säännöstä;

15 §

Verkkotunnusrekisteri

Viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusten hakemista ja muuta yleistä käyttöä varten myönnettyistä verkkotunnuksista julkista rekisteriä, johon merkitään hakemusten ja ilmoitusten perusteella seuraavat tiedot:

2) tunnuksen haltijan julkiset yhteystiedot, joita luonnollisen henkilön kohdalla ovat nimi, postiosoite ja puhelinnumero;

Luonnollinen henkilö voi kieltää 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen muiden yhteystietojensa paitsi nimen merkitsemisen verkkotunnusrekisteriin.

Verkkotunnusrekisteriin merkittyjä tietoja voidaan säilyttää niin kauan kuin tietoihin liittyvä verkkotunnus on voimassa.

15 a §

Asiakasrekisteri

Verkkotunnusrekisterin lisäksi Viestintävirasto ylläpitää luonnollisten henkilöiden erottelemisessa välttämätöntä henkilörekisteriä (*asiakasrekisteri*), jota käytetään hyväksi Viestintäviraston asiakashallinnossa, verkkotunnuksen uudistamismenettelyssä, verkkotunnuksen sulkemis- ja peruutustilanteissa sekä selvitetäessä verkkotunnukseen liittyviä teknisiä ongelmia. Asiakasrekisteriin voidaan 15 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi merkitä seuraavat tiedot verkkotunnuksen hakijasta tai haltijasta:

- 1) henkilötunnus;
- 2) asiointikieli;
- 3) sähköpostiosoite;
- 4) käyttäjätunnus;
- 5) asiakasnumero;
- 6) muu vastaava, asiakassuhteen hallinnoinnin kannalta olennainen ja välttämätön tieto.

Asiakasrekisteriin merkittyjä tietoja voidaan säilyttää niin kauan kuin tietoihin liittyvä verkkotunnus on voimassa. Jos henkilön rekisteröityminen järjestel-

män käyttäjäksi ei johda verkkotunnuksen myöntämiseen tai jos verkkotunnuksen haltija irtisanoo verkkotunnuksen, järjestelmän käyttäjäksi rekisteröityneen henkilön tietoja on säilytettävä vuosi rekisteröitymisestä tai irtisanomisesta.

Asiakasrekisteristä ei saa luovuttaa tietoa henkilön henkilötunnuksesta, käyttäjätunnuksesta tai valtuutusavaimesta. Muut rekisteriin merkityt tiedot saadaan luovuttaa, jos se on tarpeen 1 momentissa tarkoitetun käyttötarkoituksen turvaamiseksi.

Asiakasrekisteriin merkittyjen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa säädetään.

17 a §

Verkkotunnusta koskevan päätöksen sähköinen tiedoksianto

Verkkotunnusta koskeva päätös voidaan verkkotunnuksen hakijan tai haltijan suostumuksella antaa tiedoksi sähköpostilla. Päätös katsotaan annetuksi tiedoksi silloin, kun verkkotunnuksen hakija tai haltija lähettää Viestintävirastolle vastaanottokuittauksen.

Jos verkkotunnuksen hakija tai haltija on antanut Viestintävirastolle olennaisesti puutteelliset tai virheelliset yhteystiedot taikka jättänyt ilmoittamatta olennaisen yhteystiedon, eikä näitä tietoja ole myöhemminkään saatu oikaistua tai täydennettyä ja päätöksen tiedoksianto ei tästä syystä ole muulla tavoin mahdollista, Viestintäviraston on annettava verkkotunnusta koskeva päätös tiedoksi pitämällä sitä koskevaa ilmoitusta kuukauden ajan julkisesti nähtävillä verkkosivuillaan. Julkisesti nähtävillä pidettävässä ilmoituksessa on todettava, että päätöksen tiedoksisääntöä katsotaan tapahtuneen kuukauden kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta.

Verkkotunnusta koskevassa hallintomenettelyssä noudatetaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään.

17 a §:n uudistuksen kautta on ollut mahdollista näin antaa verkkotunnusta koskeva päätös verkkotunnuksen hakijan tai haltijan suostumuksella tiedoksi myös sähköpostilla. Päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kun verkkotunnuksen hakija tai haltija lähettää vastaanottokuittauksen viestintävirastolle.

(Korhonen 2012, 405)

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

(HE 125/2004)

Liite 2

Hallituksen muutosehdotus 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 13 päivänä maaliskuuta 2003 annetun verkkotunnuslain (228/2003) 2 §, 3 §:n 1 kohta ja 5 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 kohta laissa 241/2005 ja 5 § osaksi viimeksi mainitussa laissa sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a §

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Internet-tietoverkossa Suomen maatunnukseen (*fi-maatunnus*) ja Ahvenanmaan maakuntatunnukseen (*ax-maakuntatunnus*) päättyviin verkkotunnuksiin ja verkkotunnushallintoon sekä verkkotunnushakemusten välittämiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *verkkotunnuksella* kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmästä muodostuvaa Internet-tietoverkon nimimuotoista fi-maatunnuksen tai ax-maakuntatunnuksen alaista toisen asteen osoitetietoa;

4 §

Verkkotunnuksen hakumenettely

Verkkotunnusta haetaan kirjallisesti Viestintävirastolta sen vahvistamalla lomakkeella. Hakemuksessa on esitettävä sen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot. Luonnollisen henkilön hakemuksen käsittelyssä tarpeellisia tietoja ovat ainakin hakijan nimi, henkilötunnus, postiosoite ja sähköpostiosoite sekä tieto verkkotunnukseen liitetystä nimipalvelimista.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset verkkotunnuksen toimivuudelle välttämättömistä teknisistä määrittelyistä.

Hakija voi hakea yhtä tai useampaa tunnusta. Jos samaa verkkotunnusta hakee useampi kuin yksi hakija, tunnus myönnetään sitä ensin hakeneelle.

Verkkotunnuksia ei saa hakea varastoitavaksi jälleenluovutustarkoitukseen.

Hakemuksen käsittelemisestä on suoritettava maksu. Maksun suuruus määräytyy valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maksun suorittamisesta on annettava selvitys hakemuksessa.

5 §

Verkkotunnuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Fi-maatunnukseen päättyvä verkkotunnus myönnetään:

- 1) Suomessa rekisteröidylle oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle;
- 2) suomalaiselle julkisyhteisölle, valtion liikelaitokselle, itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle, julkisoikeudelliselle yhdistykselle;
- 3) vieraan valtion edustustolle;
- 4) vähintään 15 -vuotiaalle henkilölle, jolla on kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta *Suomessa* ja suomalainen henkilötunnus.

Ax-maakuntatunnukseen päättyvä verkkotunnus myönnetään:

- 1) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) tarkoitettu kotiseutuoikeus taikka jolla on kotikunta tai kiinteä toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa;
- 2) oikeushenkilölle, jolla on kiinteä toimipaikka tai on rekisteröity Ahvenanmaalla;
- 3) julkisyhteisölle, liikelaitokselle, itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle tai julkisoikeudelliselle yhdistykselle, joka toimii Ahvenanmaalla tai on rekisteröity siellä;
- 4) vähintään 15 -vuotiaalle henkilölle, jolla on kotikunta Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettu kotiseutuoikeus.

(HE 151/2005)

Liite 3

Hallituksen muutosehdotus 2009

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 13 päivänä maaliskuuta 2003 annetun verkkotunnuslain (228/2003) 8 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentin 2 kohta sekä *muutetaan* 7 §:n 1 momentti, 8 §:n otsikko ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta ja 2 momentti, 13 §:n 1 kohta sekä 17 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

7 §

Verkkotunnuksen myöntäminen

Viestintäviraston on myönnettävä verkkotunnus, jos hakemus täyttää verkkotunnuksen hakijaa, muotoa ja sisältöä koskevat vaatimukset. Verkkotunnus on voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

8 §

Verkkotunnuksen siirto

Verkkotunnus voidaan siirtää toiselle. Siirto tulee voimaan, kun siirron saaja on tehnyt sitä koskevan hakemuksen 4 a §:n mukaisesti ja verkkotunnuksen haltija on antanut suostumuksensa siirtoon. Siirtoa koskevaa hakemusta ei ratkaista, jos verkkotunnuksen peruuttamista tai sulkemista koskeva asia on vireillä Viestintävirastossa.

9 §

Verkkotunnuksen uudistaminen

Verkkotunnuksen haltija voi uudistaa tunnuksen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan ilmoittamalla asiasta Viestintävirastolle sekä suorittamalla siitä maksun, joka määräytyy valtion maksuperustelain mukaan. Viestintävirasto lähettää ilmoituksen uudistamismahdollisuudesta tunnuksen haltijalle kirjeellä sille ilmoitettuun osoitteeseen viimeistään kaksi kuukautta ennen tunnuksen

voimassaolon lakkaamista.

Viestintävirasto voi myöntää lakanneen verkkotunnuksen uudelle hakijalle aikaisintaan kuukauden kuluttua voimassaolon lakkaamisesta.

10 §

Verkkotunnuksen irtisanominen

Viestintävirasto voi myöntää irtisanotun verkkotunnuksen uudelle hakijalle aikaisintaan kuukauden kuluttua irtisanomisen voimaantulosta.

12 §

Verkkotunnuksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa verkkotunnuksen, jos:

- 6) tunnuksen haltijaa ei ole enää olemassa tai tunnuksen haltijaksi ilmoitettua oikeushenkilöä ei ole koskaan muodostettukaan;
- 7) tunnusta varten ei ole toimintakuntoisia nimipalvelimia tai tunnukseen liittyvä verkkotekniikka on muutoin jatkuvasti tai olennaisesti Viestintäviraston teknisten määräysten vastaista, eikä puutetta ole korjattu kuukauden kuluessa Viestintäviraston antamasta kehotuksesta;

Viestintävirasto voi myöntää peruutetun verkkotunnuksen uudelle hakijalle aikaisintaan kuukauden kuluttua peruutuksesta. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään, Viestintävirasto voi hakemuksesta siirtää edellä 1 momentin 2–4 kohdan nojalla peruutetun tunnuksen peruuttamista pyytäneelle tässä laissa säädetyin edellytyksin.

13 §

Haltijan velvollisuudet

Verkkotunnuksen haltijan on osaltaan:

- 1) huolehdittava siitä, että tunnusta varten on jatkuvasti olemassa sen käyttämiseen tarvittavat 4 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tekniset määrytykset;

17 §

Viestintäviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Viestintäviraston tehtävänä on:

- 1) valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista;
- 2) hallinnoida fi-maatunnusta;
- 3) kehittää verkkotunnusjärjestelmää;

(HE 35/2009)